

Lovforslag nr. L 130. Fremsat den 8. december 1988 af kirkeministeren (Torben Rechendorff)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om menighedsråd

(Samarbejde mellem menighedsråd m.v.)

§ 1

I lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 300 af 15. juni 1988, indsættes efter § 37 som nyt kapitel:

»Kapitel 9 a.

Samarbejde mellem menighedsråd m.v.

§ 37 a. To eller flere menighedsråd kan indgå aftale om samarbejde med henblik på løsning af folkekirkelige anliggender.

Stk. 2. De nærmere bestemmelser om samarbejdet, herunder om tilsyn, optages i en vedtægt, der skal godkendes af kirkeministeren.

Stk. 3. I det omfang samarbejdet gør det ønskeligt, kan der i vedtægten træffes bestemmelse om fravigelse af regler i kapitel 1-9 i denne lov samt reglerne i lov om valg til menighedsråd, lov om folkekirkens økonomi, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m.

Stk. 4. Når en vedtægt er godkendt, bekendtgøres der i Lovtidende en meddelelse herom. I

meddelelsen gives der oplysning om, hvor de berørte sognes beboere kan gøre sig bekendt med vedtægten.

Stk. 5. Aftaler i medfør af stk. 1 kan ophæves, hvis deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når kirkeministeren finder rimelig grund dertil.

Stk. 6. Kirkeministeren godkender vilkårene for ophævelse af en aftale og træffer afgørelse i tilfælde af uenighed mellem deltagerne.

Stk. 7. Kirkeministeren kan efter ansøgning fra menighedsrådet tillade de i stk. 3 nævnte fravigelser, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i et sogn med over 8000 beboere.

§ 37 b. Til fremme af ordninger i medfør af § 37 a kan kirkeministeren yde tilskud af fællesfonden for 1 år ad gangen. De samlede tilskud kan ikke overstige 1 pct. af landskirkeskatten i det år, for hvilket tilskud ydes.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger.

Der er fra mange sider igennem årene givet udtryk for ønsker om nye arbejdsformer i folkekirken.

Der er således ofte menighedsråd, som giver udtryk for utilfredshed med manglende reel kompetence samt omstændelig og tidkrævende sagsbehandling på grund af de mange kirkelige myndigheder og konsulenter, som involveres i behandlingen af sager om folkekirkelige forhold. Ønskerne om ændring af kompetenceforholdene er dog sjældent konkret formuleret og kan ikke uden videre anses for at dække folkekirken som helhed.

Indvendingerne imod den nuværende tilstand har baggrund i folkekirkens struktur med *sognet* som den mindste enhed. Som led i det større kirkelige ligningsområde – kommunen – kan sognets beføjelser og initiativer kun blive begrænsede. Dertil kommer, at ca. halvdelen af landets 2.200 sogne har mindre end 1000 beboere, og sognemenighederne har allerede af den grund vanskeligt ved at foretage nye initiativer.

Koordineringen og den nødvendige prioritering imellem de enkelte sognes budgetforslag påhviler *provstiudvalget*. Dette består af provsten som født medlem og 2 – 4 valgte medlemmer, der vælges af provstiets menighedsrådsmedlemmer. Provstiudvalget er lignings- og tilsynsmyndighed, men har ikke kompetence til at iværksætte nye initiativer.

Den nuværende administrative ordning inden for folkekirken medfører derfor en betydelig stivhed i arbejdsopgaver og arbejdsmetoder. Der er lokalt i sognemenighederne ikke – eller kun i meget begrænset omfang – muligheder for at realisere modernisering og administrative forbedringer. F.eks. kan det i visse tilfælde være vanskeligt at gennemføre en sagligt tilfredsstillende forvaltning af personaleforbruget, af større byggesager og af lokaleforbruget (sognegårde).

Med nærværende lovforslag er det hensigten at give menighedsråd, der føler begrænsningerne i deres beføjelser snærende, mulighed for at indlede et frivilligt samarbejde med andre menighedsråd om løsning af en eller flere folkekirkelige opgaver, alt efter det lokale behov. Hvis der gennem sådanne samarbejds-

muligheder kan tilvejebringes passende enheder til løsning af hidtil uløste opgaver, vil det være naturligt at overveje og eventuelt fravige gældende kompetenceregler i et vist omfang.

En tilsvarende hjemmel til at fravige gældende kompetenceregler søges tilvejebragt for menighedsråd i sogne, der har en sådan størrelse, at de selv er i stand til at løse opgaver, der ligger udover menighedsrådenes nuværende kompetence.

Lovforslaget må også ses på baggrund af, at det i januar 1986 fremsatte forslag til lov om frisogne ikke fandt den forventede tilslutning. Blandt årsagerne til den manglende tilslutning blev det af Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer anført, at en friso- gnsordning, som var tænkt begrænset til et på forhånd udvalgt – begrænset – antal sogne, ikke ville give tilstrækkelige muligheder for at afprøve væsentlige nyordninger inden for den folkekirkelige administration. Sognene ville på grund af deres begrænsede ressourcer, både økonomisk og teknisk-administrativt, ikke kunne bedømme rækkevidden af nye ideer.

Det nye forslag vil gøre det muligt for menighedsrådene i alle sogne på frivillig basis at etablere et samarbejde om løsning af folkekirkelige opgaver. Der kunne f.eks. tænkes etableret samarbejde om målrettede sognemedhjælperforsøg, om folkekirkeligt engagement i de nye medier og om bedre udnyttelse af personaleressourcer.

Kirkeministeriet vil være indstillet på, såfremt det ønskes, at yde administrativ rådgivning og bistand ved forhandlinger om samarbejde og udarbejdelse af udkast til samarbejdsaftaler og vedtægter for samarbejdet.

Lovforslagets gennemførelse vil ikke medføre statslige eller kommunale merudgifter.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1.

§ 37 a:

Stk. 1. omhandler alene *frivillige* aftaler mellem menighedsråd om løsning af folkekirkelige opgaver i fællesskab, idet det ikke er fundet påkrævet eller hen-

sigtsmæssigt at indføre hjemmel for påbud om samarbejde.

Aftaler om samarbejde kan angå enten løsning af en eller flere konkrete folkekirkelige opgaver eller en mere eller mindre generel fælles varetagelse af de folkekirkelige anliggender, f.eks. gennem etablering af et fælles styrelsesorgan og fælles administrationsapparat.

Stk. 2. Kravet om kirkeministerens godkendelse af en vedtægt for samarbejdet gælder kun aftaler, der vil medføre indskrænkning i de beføjelser, som efter den kirkelige lovgivning tilkommer det enkelte menighedsråd, eller som vil indebære en fravigelse af lovbestemmelser i henhold til stk. 3.

Det er næppe muligt og derfor heller ikke i lovtæksten forsøgt udtømmende at angive, hvilke samarbejdsaftaler der vil medføre indskrænkning i de enkelte menighedsråds beføjelser. I praksis vil afgørelsen næppe volde særlige vanskeligheder.

Det er en selvfølge, at der i forbindelse med behandlingen af andragender om godkendelse af vedtægter for samarbejde indhentes udtalelser fra de myndigheder, der vil blive berørt af samarbejdsaftalens indhold, f.eks. provstiuudvalg, stiftsøvrighed og biskop.

Stk. 3. I forbindelse med godkendelse af vedtægter vil Kirkeministeriet kunne påse, at samarbejdsaftalens indhold harmonerer med den kirkelige lovgivnings forudsætninger, og at de enkelte menighedsråd får en efter de konkrete forhold rimelig indflydelse på samarbejdet. Der vil af kirkeministeren kunne stilles krav om, at samarbejdsaftalen indeholder de nødvendige bestemmelser om, at visse dispositioner i forbindelse med samarbejdet skal godkendes.

En hjemmel for kirkeministeren til at tillade fravigelser af de i stk. 3 nævnte lovbestemmelser vil også hjemle adgang for ministeren til at tillade fravigelser af de bekendtgørelser m.v., der måtte være udfærdiget i medfør af disse lovbestemmelser og til inden for bemyndigelsens rammer at fastsætte bestemmelser med gyldighed for geografisk begrænsede områder.

Stk. 4. Bestemmelsen om, at vedtægten skal være tilgængelig for beboerne, vil f.eks. kunne opfyldes ved, at vedtægten er til rådighed på kirkekontorer og biblioteker i de normale åbningstider.

Stk. 5. og stk. 6. Bestemmelserne om mulighederne for at ophæve samarbejdsaftaler er en naturlig konsekvens af, at stk. 1 alene drejer sig om frivillig indgåelse af aftaler. De enkelte deltagere vil fra tidspunktet for aftalens ophør i fuldt omfang være undergivet den kirkelige lovgivnings regler.

Stk. 7. Bestemmelsen vil give hjemmel til, at også et enkelt menighedsråd uden samarbejdsaftale med andre menighedsråd efter ansøgning kan få tilladelse til at fravige gældende regler, jf. stk. 3. Dette vil forudsætte, at der er tale om et så stort sogn, at der er økonomisk og teknisk-administrativ baggrund for, at rådet i videre omfang end hidtil selvstændigt kan varetage særlige opgaver.

§ 37 b:

Lovforslaget vil ikke medføre statslige eller kommunale merudgifter. Derimod er det fundet ønskeligt at kunne fremme ordninger, indtil de lokale budgetter kan omprioriteres, og at støtte sådanne ordninger med tilskud af fælles kirkelige ligningsmidler (landskirkeskatten).

1 pct. af landskirkeskatten vil for året 1989 andrage 4,22 mio. kr.